

CONFERINȚA NAȚIONALĂ „CONVENȚIILE UNESCO ÎN DOMENIUL PROTEJĂRII ȘI VALORIFICĂRII PATRIMONIULUI CULTURAL ÎN CORELAȚIE CU LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA”

La 8 iunie 2009 în Sala Mică a Academiei de Științe a Moldovei s-a desfășurat Conferința Națională „Convențiile UNESCO în domeniul protejării și valorificării patrimoniului cultural în corelație cu legislația națională a Republicii Moldova”. Acest eveniment a fost organizat de Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală în colaborare cu Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova, Academia de Științe a Moldovei, Comisia Națională pentru UNESCO a Republicii Moldova, cu susținerea logistică și financiară a Biroului Regional UNESCO din Moscova pentru Armenia, Azerbaidjan, Belarusi, Republica Moldova, Federația Rusă pentru specialiștii din domeniul protecției patrimoniului cultural al Republicii Moldova.

Organizarea acestei conferințe a fost un eveniment mult așteptat în Republica noastră. Dezvoltarea societății în condițiile modernizării, sporirea colaborărilor internaționale, dar și conștientizarea necesității de a afirma identitatea culturală au formulat noi cerințe privind cunoașterea, teaurizarea, protecția, restaurarea și valorificarea patrimoniului nostru cultural. Totodată, în cei aproape 19 ani de suveranitate, condițiile destul de dure în care s-a afirmat statalitatea în Republica Moldova, n-au lăsat prea multe șanse pentru a dezvolta și întări baza legislativă în sfera culturii. *Legea despre cultură a Republicii Moldova*, aprobată în august 1999, a servit mulți ani drept cadru de referință pentru un domeniu destul de cuprinzător, cu un specific foarte variat, care implică și măsuri de reglementare pe măsura importanței sale. Procesele social-economice și politice afectează în mod direct patrimoniul cultural, producând degradări și pierderi irecuperabile. Prin ratificarea de către Republica Moldova a mai multor convenții UNESCO cu referire la patrimoniul cultural s-a creat o părghie sigură în racordarea legislației naționale la standardele internaționale. Treptat începe să se schimbe optica asupra acestor valori în societate. În cele din urmă, s-a acumulat o bună experiență și în sfera dreptului patrimoniului cultural și prin intermediul acestei conferințe au fost propuse comunității științifice proiecte de legi ce vizează categorii mari ale patrimoniului cultural.

Construirea, îmbunătățirea și dezvoltarea cadrului legislativ al patrimoniului cultural urmărește câteva obiective de mare importanță pentru societatea noastră:

1. Cuprinderea realităților existente în acest domeniu în Republica Moldova, pentru a eficientiza protejarea patrimoniului cultural, a spori accesul publicului la valorile lui.

2. Elaborarea legilor și normativelor privind implementarea acestora pentru ca ele să devină instrumente juridice funcționale.

Documentele legislative și normative au fost elaborate de către responsabili din sfera academică și culturală în cadrul unui proiect finanțat de Biroul Regional UNESCO din Moscova pentru Armenia, Azerbaidjan, Belarusi, Republica Moldova, Federația Rusă. La Conferință au fost prezentate publicului patru proiecte de lege: *Legea monumentelor istorice* (Nicolae Răileanu); *Legea patrimoniului arheologic* (dr. hab. Gheorghe Postică, dr. hab. Eugen Sava); *Legea privind protejarea patrimoniului*

cultural mobil (Tatiana Niculăescu, dr. Varvara Buzilă, Silvia Ciubotaru); *Legea monumentelor de for public* (dr. Sergius Ciocanu, Ludmila Codreanu). Pentru completarea spectrului de probleme a fost propusă și comunicarea „Pledoarie pentru necesitatea elaborării Proiectului de lege privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial” (dr. Varvara Buzilă). La baza elaborării acestor documente importante au stat prevederile convențiilor UNESCO, ratificate de Republica Moldova, precum și experiența legislativă în domeniu a altor state.

La lucrările conferinței au participat specialiști din domeniul patrimoniului cultural ce activează în instituțiile subordonate Ministerului Culturii și Turismului, Academiei de Științe a Moldovei, și reprezentanții universităților. Participanții au pus în discuție un spectru larg de probleme ce se referă la cadrul juridic din domeniul protejării și valorificării patrimoniului cultural: ocrotirea monumentelor istorice, bazele dreptului patrimonial, metodologia și practica evidenței, conservării, restaurării și valorificării patrimoniului arheologic, circuitul bunurilor arheologice, problemele privind bunurile culturale mobile, evidența, clasarea, conservarea și restaurarea lor, inclusiv problemele ce țin de edificarea, utilizarea și protecția monumentelor de for public.

Au fost discutate aspecte juridice ale conlucrării organelor și instituțiilor specializate responsabile de protecția patrimoniului cultural, cu posesorii sau utilizatorii monumentelor culturale imobile, drepturile și obligațiile lor, modalitățile ajustării legislației naționale din domeniul ocrotirii patrimoniului cu convențiile UNESCO și a legislației internaționale în acest domeniu.

Discuțiile din cadrul Conferinței au confirmat necesitatea de a urgenta reglementarea juridică a domeniului patrimoniului cultural pentru normalizarea situației și salvagardarea monumentelor, au completat cu noi propuneri textele proiectelor de lege, formulând obiective în acest sens atât pentru cercetare, cât și pentru practica patrimonială. În final Conferința a aprobat proiectele acestor acte legislative ca fiind foarte actuale și laborioase. Ministerul Culturii urmează să le finalizeze, ținând cont de sugestiile și observațiile făcute și să le promoveze spre aprobare. Pentru a asigura funcționarea legilor, a fost formulate sarcini concrete privind elaborarea actelor normative: Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei Naționale de Arheologie; Regulamentul privind exportul și importul bunurilor culturale; Regulamentul privind regimul zonelor de protecție a monumentelor istorice; Regulamentul Comisiei Naționale de Salvagardare a Patrimoniului Cultural Imaterial; Regulamentul Registrului Național al Patrimoniului Cultural Imaterial etc.

Construirea acestui cadru legislativ va ajuta la o mai bună cunoaștere, gestionare, conservare și valorificare a valorilor patrimoniului, la o mai bună vizualizare a acestora în viața comunităților. Totodată, discutarea acestor Proiecte de legi în diverse medii ce vin în atingere cu valorile patrimoniului cultural va contribui la asigurarea nivelului scontat al prevederilor lor, implicit – la sporirea interesului și responsabilității societății pentru aceste bunuri culturale și la garantarea păstrării lor pentru generațiile viitoare.

Varvara Buzilă,
Secretar științific MNEIN